

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет романо-германської філології
Кафедра зарубіжної літератури

Силабус курсу
Міжвидова компаративістика

Обсяг	3 кредити, 90 годин
Семестр, рік навчання	2-й, 1-й рік навчання
Дні, час, місце	За розкладом
Викладач (-і)	Силантьєва Валентина Іванівна
Контактний телефон	0974644895; 0930434651
E-mail	v.i.sylantyeva@gmail.com
Робоче місце	Ауд. 94, 105
Консультації	Згідно з графіком консультацій

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація здійснюється за вказаним e-mail, телефонами та під час зустрічей.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Міжвидова компаративістика» є вибірковою у системі підготовки магістрантів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжвидова компаративістика» є ознайомлення здобувачів освіти (магістрантів) з сучасними тенденціями розвитку синтетичних форм мистецтва і з методами аналізу їх у просторі інтердисциплінарності. Спецкурс передбачає теоретизування з проблем міжвидової компаративістики, тобто способів порівняння різних видів мистецтва.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Міжвидова компаративістика» є викладення основ історії та теорії порівняльного літературознавства (компаративістики); з'ясування специфічних ознак міжвидової компаративістики; вироблення навичок аналізу близьких за тематикою творів, здійснених у різних видах мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: основну проблематику досліджень в області порівняльного літературознавства і міжвидової компаративістики; сучасний стан вивчення проблем інтердисциплінарного синтезу; новітні поняття і терміни, які використовуються у порівняльному літературознавстві і мистецтвознавстві.

вміти: володіти навичками літературознавчого аналізу творів різновидових об'єктів вивчення (література і живопис; літературний твір на сцені театру; кіноверсія літературного твору і т.ін.); здійснювати полівимірний аналіз різножанрових синтетичних сполучань; застосовувати у власній науковій діяльності відповідні ефективні стратегії аналізу різновидових форм мистецтва. А також: планувати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів з означеної проблематики, використовувати інформаційні технології у професійній науковій діяльності; застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання; дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження; продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних (семінарських – 14 год.), а також організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти (60 год.).

Пояснення викладача, дискусія, постановка й обговорення проблемних питань, робота з основною і додатковою літературою, робота в мережі Інтернет, ілюстрація (у формі доповідей та презентацій).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Міжвидова компаративістика і принципи пізнання та аналізу модифікованих об'єктів мистецтва

Тема 1. Вступ. Загальне поняття про компаративістику як галузь літературознавства. Синтетичні форми мистецтва і особливості їх пізнання. Основні вимоги до порівняльного аналізу модифікованих форм мистецтва.

Тема 2. Історія компаративістики та її школи. Сучасна міжвидова компаративістика. Система порівняльних зіставлень І. Тена, О. Веселовського, М. Алексєєва, О. Білецького, В. Жирмунського, Д. Наливайка. Новітні школи компаративізму: інтермедіальність, екфразис, міжкультурна комунікація.

Тема 3. Класики і сучасники у процесі розвитку теорії інтердисциплінарності. Українська наукова школа компаративізму. Найбільш відомі напрацювання в означеній галузі знань. Західні наукові школи компаративізму. Зміна підходів до порівняльного літературознавства у ХХ-ХХІ ст.

Тема 4. Інтердисциплінарність (кросдисциплінарність) як провідна ознака розвитку сучасного мистецтва. Основні наукові напрацювання у межах означених дисциплін.

Тема 5. Основні принципи зіставлення модифікованих об'єктів мистецтва (література і живопис; література і музика; літературне джерело в кіно- й

театральній інтерпретації; архітектурна готика у літературно-художньому викладі тощо).

Тема 6. Проблема «посередника» й «відриву комунікації» в ккомпаративістиці. Інтегративний переклад з однієї мистецької мови на іншу. «Діалог мистецтв» в сучасному художньому просторі: вдалі та невдалі форми існування інтегрованих об'єктів мистецтва.

Тема 7. Література і мистецтво ХХ–ХХІ ст. у системі порівняльних стратегій. Візуальна інтерпретація літературного твору у живописі. Кіномистецтво як синтетичний жанр. Театр, музичне шоу, колажі.

Тема 8. Єдність і порушення єдності у синтетичних сполуках. Корекція гармонійної єдності у поп-арті. Зниження естетичного ряду класичного твору у масовому мистецтві. **Підсумки** лекційної частини спецкурсу.

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Генералюк Леся. Шляхи формування інтермедіальних досліджень // Слово і час. 2020. №3 (711). С. 3-27. Режим доступу: <https://il-journal.com/index.php/journal/article/download/972/846/>
2. Денисова Т. Н. Наука «компаративістика» у сучасному потрактуванні // Літературна компаративістика. Вип. 1. Київ, 2005. С. 10 - 26.
3. Іванишин П. В. Теорія інтертекстуальності: спроба розрізнення // Парадигма сучасного літературознавства: світовий контекст. Вип. 16. Київ., 2013. С. 53-72. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fils_2013_16_9
4. Наливайко Дмитро. Теорія літератури й компаративістика. Київ, 2006. 348 с.
5. Наливайко Д. С. Сучасне порівняльне літературознавство як третій етап наукової компаративістики // Літературна компаративістика. Вип. III. Ч. I. Київ, 2008. С. 5-24.
6. Наливайко Дмитро. Література в системі мистецтв як галузь компаративістики // Література на полі медій. Серія «Теоретичні РЕвізії». Зб. третій. Київ, 2018. С. 12- 49.
Режим доступу: <http://www.ilnan.gov.ua/media/k2/attachments/literatura-media.pdf>
7. Савчук Г. О. «Інтермедіальність» як категорія літературознавства й медіології // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія "Філологія". 2019. №81. С. 15-18. Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/philology/article/download/14082/13244/>
8. Сиваченко Галина. Взаємодія мистецтв у творчості Володимира Винниченка-експресіоніста // Літературна компаративістика. Вип. III. Ч. II. Київ, 2008. С. 251-266.
9. Циховська Елліна. Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності // зб. Слово і час. 2014. №11. С. 49-58. Режим пошуку: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/15270/3>

10. Черняк Ю.І. Інтердисциплінарні виміри: проблеми типології дискурсів та літературознавча аналітика// Вісник Запорізького національного університету 2010. №1. С. 94-100. Режим пошуку:
https://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/fil_2010_1/094-100.pdf

Додаткова

1. Бровко О. О. Основи компаративістики [навчально-методичний посібник]. Луганськ, 2012. 216 с. Режим пошуку:
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_GI.pdf
2. Будний В., Ільницький М. Компаративістика на міждисциплінарному перехресті // Порівняльне літературознавство [навч. посібник]. Київ, 2008. С. 279-282.
3. Будний В., Ільницький М. Інтермедіальність – красне письменство серед інших мистецтв // Порівняльне літературознавство [навч. посібник]. Київ, 2008. С. 282-296. Режим доступу:
http://megalib.com.ua/book/3_Porivnyalne_literatyroznavstvo.html
4. Маценка С. П. Методологічні проблеми міжмистецького порівняння // Султанівські читання: зб. статей. Івано-Франківськ, 2016. № 5. С. 7–19. Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/10035?locale=uk>
5. Силантьєва В.І. Литература и живопись в контексте компаративистики: писатели и художники периодов эстетической переориентации. Одесса, 2015. 336 с.

Електронні інформаційні ресурси

Нормативна база; джерела Інтернет.

Наукова бібліотека ОНУ: загальний електронний каталог НБ ОНУ –
<http://lib.onu.edu.ua/ru/elektronnyj-katalog/>
інформаційно-бібліографічний відділ НБ ОНУ –
<http://lib.onu.edu.ua/ru/vyrtualnaya-spravochnaya-sluzhba/>
Електронна бібліотека "УКРАЇНІКА" <http://irbis-nbuv.gov.ua>

Електронні підручники з зарубіжної літератури для вузів. –
<http://www.gumfak.ru/zarub.shtml>

Електронна бібліотека дисертацій <https://www.dissercat.com>

ОЦІНЮВАННЯ

У ході поточного контролю здобувач може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік

питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Розподіл балів, які отримують магістранти

Поточний контроль							Загальна оцінка 100
Змістовий модуль 1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
100	100	100	100	100	100	100	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год	Кількість годин
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Вступ. Загальне поняття про компаративістику як галузь літературознавства. Синтетичні форми мистецтва і особливості їх пізнання <i>(конспектування та вивчення матеріалу наукових джерел)</i> .	5	5
2	Тема 2. Міжвидова (інтердисциплінарна) компаративістика у просторі порівняльного літературознавства <i>(конспект наукових джерел, підготовка до семінару)</i> .	5	5
3	Тема 3. Сучасна теорія і практика інтердисциплінарності. Українська наукова школа міжвидового компаративізму <i>(конспектування та вивчення наукових джерел, підготовка до семінару)</i>	10	10
4	Тема 4. Інтердисциплінарність як провідна ознака розвитку сучасного мистецтва. Основні наукові напрацювання у межах означених дисциплін <i>(конспектування та вивчення наукових джерел, підготовка до семінару)</i>	5	5
5	Тема 5. Провідні принципи зіставлення модифікованих об'єктів мистецтва <i>(реферат за обраною темою, розглянутий на конкретному художньому матеріалі; презентація результатів власних досліджень. Мультимедійна презентація)</i> .	10	10

6	Тема 6. Проблема «посередника» й «відриву комунікації» в порівняльному літературознавстві. Інтегративний переклад з однієї мистецької мови на іншу (реферат за обраною темою, розглянутий на конкретному матеріалі. Можливий захист роботи під час семінарських занять та заліку).	5	10
7.	Тема 7. Література і мистецтво ХХ–ХХІ ст. у системі порівняльних стратегій. Візуальна інтерпретація літературного твору у живописі. Кіномистецтво як синтетичний жанр. Театр, музичне шоу, колажі (есе, конкретизоване обраним для дослідження матеріалом. Мультимедійна презентація).	10	15
	Тема 8. Єдність і порушення єдності у синтетичних сполуках. Корекція гармонійної єдності у поп-арті. Зниження естетичного ряду класичного твору у масовому мистецтві (есе, доповідь, конкретизовані обраним для дослідження матеріалом. Мультимедійна презентація. Можливий захист роботи під час семінарських занять та заліку).	10	20
	ВСЬОГО	60	80

Теми рефератів та презентацій

1. Байронівські мотиви у творчості Ежена Делакруа («Свобода, що веде народ на барикади»).
2. Живопис Ф. Гойї у романі Л. Фейхтвангера «Гойя, або Тяжкий шлях пізнання».
3. Тема живопису в роботі теоретика Прерафаелітів Д.Г. Россеті «Рука і душа».
4. Мопассан та Ренуар: особливості імпресіоністичного відображення світу.
5. Творчість українського «миріскусника» Г.І. Нарбута (живопис, графіка, прикладне мистецтво).
6. Ромео і Джульєтта в кіноверсії Франко Дзеффиреллі (1968).
7. Ромео і Джульєтта в кіноверсії Карло Карлеї (2013).
8. Моцарт і Сальєрі у фільмі Мілоша Формана «Амадео»: особливості інтерпретації п'єси Пітера Шеффера.
9. Інтерпретація живопису Амадео Модільяні у фільмі Міка Девіса «Модільяні».
10. Експресіонізм у живописі Західної Європи: "Крик" Едварда Мунка – "Динамізм автомобіля" Луїджі Руссо.
11. Експресіонізм у європейській літературі та у живописі: Франц Кафка й Анрі Матісс.
12. Поетичний експресіонізм Гарсія Лорки у живописі Р.Фалька.
13. Постмодерна складова екранізації «Анни Кареніної» Тома Стоппарда.

14. Реаліті-шоу як зразок масової культури: переваги і недоліки такого жанрового синтезу.

15. Сучасний поп-арт (новий реалізм): «Венера Боттічеллі» Енді Ворхола.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ПОЛІТИКА КУРСУ визначається нормативними документами/ Положеннями, які є чинними в ОНУ імені І. І. Мечникова.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Відвідування занять є обов'язковим, пропуски при наявності лікарняного відпрацьовуються за домовленістю з викладачем до дати заліку. Перескладання заліку встановлюється деканатом.

Запізнення на заняття через поважні причини, які не мають систематичного характеру, передбачені.

Політика щодо академічної доброчесності:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- ♦ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- ♦ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- ♦ надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника;

- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо;
- повідомлення суб'єкта, який здійснює фінансування навчання (проведення наукових досліджень), установи, що видала грант на навчання (дослідження), потенційних роботодавців, батьків здобувача вищої освіти про вчинене порушення;
- виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;
- відрахування з Університету.

Мобільні пристрої: використання під час занять не заохочується, окрім випадків, пов'язаних з роботою на занятті.

Поведінка в аудиторії: згідно академічних норм, усі прояви неповаги чи булінгу є неприйнятними.